A°. 1855. N°. 184.

VRIJDAG 3 AUGUSTUS.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

BEKENDMAKING.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat de door den heer Commissaris des Konings in de Provincie Utrecht executoir verklaarde primitieve kohieren van het patentregt en voor de belasting op het personeel, van de gemeente Lauweregt of wijk **M.** dienst 1855/56 aan den heer Ontvanger der Directe Belastingen, eerste Afdeeling, Kantoor houdende aan het *St. Pieterskerkhof*, zijn ter hand gesteld, aan wien ieder verpligt is zijnen aanslag, op den bij de wet bepaalden voet, te voldoen.

Gedaan en op de gewone plaatsen aangeplakt te Utrecht **den** 2. *Augustus* 1855. De Burgemeester voornoemd,

N. P. J. KIEN.

UTRECHT 3 Augustus.

Er is voor enkele dagen reeds door de Engelsche pers mededeeling gedaan van een' brief, die de keizerin-moeder van Rusland aan de moeder van den Keizer van Oostenrijk zou geschreven zijn en die betrekking zou hebben op den wensch van het herstel van den vrede. Ofschoon het bestaan van dien brief nog weinig zeker is, heeft men zich te Parijs ernstig met deze zaak bezig gehouden. Daar de betrekking tusschen de hoven van Weenen en Parijs steeds zeer welwillend moet wezen, hechtte men te Parijs aan deze zaak het denkbeeld van nieuwe pogingen, die in het belang van den vrede zouden gedaan worden.

Men kan het echter niet ontkennen, of er heeft anders sinds eenigen tijd eene omkeering plaats in de publieke opinie van Duitschland. In het begin van den oorlog der Franschen en Engelschen tegen de Russen rigtteden zich de Duitsche sympathiën naar het westen. Er was door gansch Duitschland genoegzaam slechts ééne opinie, en die opinie week van Rusland af, om zich naar Frankrijk en Engeland te wenden.

Intusschen is er nu langzamerhand eene wijziging gekomen in de gedachten der Duitschers. Hunne sympathiën voor de Westersche mogendheden zijn wel niet gansch omgekeerd, maar zonder dadelijk sympathiën te voeden voor de Russen is toch de belangstelling voor de Franschen en Engelschen zeer bekoeld.

Verschillende oorzaken hebben dat resultaat voortgebragt. De voornaamste schijnt wel te zijn, dat de loop van den oorlog voor Duitschlands handel bijzonder voordeelig is geworden. Voor Rusland is de zeeweg afgesneden. Al wat het derhalve te koopen of te verkoopen heeft moet den landweg nemen, dat is door Duischland genomen of geleverd worden. Men kan begrijpen hoe Duitschland er wel bij varen moet, dat een zoo groot rijk als Rusland plotseling alle scheepvaart missende, niets kan uit- en invoeren dan door middel van de Duitschers. Die voordeelen hebben zij te danken aan hunne neutraliteit. Maar middelerwijl die neutraliteit zich door groote voordeelen aanbeveelde, moest natuurlijk de zucht om de Westersche mogendheden in haren strijd bij te staan langzamerhand verminderen, en hoe hooger de voordeelen stegen, hoe gewenschter de neutraliteit, en hoeveel te meer een deelnemen aan den oorlog gevreesd moest worden. In de neutraliteit geniet Duitschland, op dit oogenblik, alleen al de voordeelen van den oorlog zonder eenige schade daarbij te lijden. De Duitschers rekenen er buitendien op, dat de Russen, Franschen en Engelschen zich uitputten in een kostbaren oorlog, die goud en manschappen in ontelbare getallen verslindt, waardoor de kracht van Duitschland te grooter zou worden.

Wat men echter ook te Parijs denke van de pogingen, door het Weener kabinet nog te doen, voor als nog schijnt er zeer weinig op een welslagen te mogen gerekend worden.

De inschrijvingen op de Fransche leening moeten reeds een totaal van 4 milliards bedragen. Deze groote deelneming in de leening, zou men welligt ook als een bewijs mogen aanvoeren, hoe weinig men den oorlog in Frankrijk nog moede schijnt.

Van het oorlogstooneel blijven de berigten ontbreken. — De vrije uitvoer van granen, door Oostenrijk verleend, is beperkt tot de grenzen tusschen Krakau en Granitza. Men verwacht echter, dat de maatregel wel algemeen zal worden.

— Z. M. heeft bij onderscheiden dezer dagen genomen besluiten goedgevonden, 1°. te benoemen: bij den staf van het wapen der inf., tot 1sten luit.-kwartiermeester *J. E. Muller;* bij het 1ste reg. inf., tot kapitein *A. L. van Loon;* tot 2de luits., de sergeanten: *J. C. Valter*, *E. J. L. Meuter*, *J. J. Aitton*, en *H. van den Bosch;* tot 2den luit.-kwartiermeester den serg. *C. L. E. C. Westerbaen Schmidt;* bij het 2de reg. inf., tot 1sten luit. adm. van kleeding en wapening *J. Engeringh;* tot 2den luit. den fourrier *H. M. Terstege;* tot 2den luit.-kwartiermeester den serg. *J. M. Jansen;* bij het 3de reg. inf., tot 1sten luit.-kwartiermeester *J. P. Koster;* tot 2den luit. den serg. *G. L. N. Britt;* bij het 4de reg. inf., tot majoor den kapt. *P. H. L. Lilly;* tot kapitein-adm. van kleeding en wapening *J. Davids*; bij het 5de reg. inf., tot 2de luits. de sergeanten *J. Huygens* en *J. W. Themmen;* tot 2den luit.-kwartierm. den sergeant *H. G. van Erp Taalman Kip;* bij het 6de reg. inf., tot 2de luits. de sergeanten *F. Romeijn*, *J. A. van Roijen*, mitsgaders den serg.-maj. *J. G. D. Oberschorfheide;* tot 2den luit.-adm. van kleeding en wapening, den serg.-maj. *H. C. Hilberg;* bij het 7de reg. inf., tot 2den luit. den serg. *P. A. F. Marchand;* bij het 8ste reg. inf., tot 1sten luit.-adm. van kleeding *J. Klockhorst;* tot 2den luit.-kwartiermeester den sergeant *A. G. Gelondemans;* tot 2den luit. den sergeant *G. L. Brunings*.

Bij het 1ste reg. dragonders, tot 2den luit.-kwartiermeester, den sergeant-majoor *C. W. van Engelen;* bij het 2de reg. dragonders, tot 2den luitenant, *C. A. L. Brender à Brandis;* bij het 4de reg. Dragonders, tot 2den luit.-administrateur van kleeding, den adjudant-onderoffic. *S. V. Hoekzema.*

Bij het 3de reg. vesting-artillerie, tot 2den luit. den sergeant *H. J. Kuipers;* bij het reg. rijdende artillerie, tot kapt.-adm. van kleeding *H. L. Mulder.*

2°. Over te plaatsen bij het reg. grenadiers en jagers den 2den luit.-kwartiermeester *J. W. Muller*, van het 8ste reg. inf.

Z. M. heeft pensioen verleend aan den majoor *D. van den Oosterkamp* (met rang van luit.-koll.); aan den kapt. *C. J. H. Roelants;* den kapt. *G. M. Fundter;* en den 2den luitenant *J. Benschop.*

— H. M. de koningin is over Manheim en Stutgard den 30. Julij te Munchen aangekomen, om hare reis naar Ischl verder voort te zetten.

:— Uit 's Hage meldt men ons van gister:

„Z. Ex. de Minister van Marine is heden uit de residentie naar het Nieuwe Diep vertrokken, om aldaar eene inspektie te houden. Z. Ex. zal Zondag alhier terug keeren.

„Z. Ex. de kommissaris des Konings in de provincie Zeeland, Jhr. *van Tets*, bevindt zich met zijne familie in de residentie. — Ook de kommissaris des Konings in de provincie Friesland wordt in 's Hage verwacht."

— Te Baarn is dr. *P. Kerkhoven* den 31. Julij, met 52 stemmen, bij herstemming tegen *J. Kroon*, op wien 50 stemmen waren uitgebragt, tot raadslid benoemd.

— Bij de plaats gehad hebbende herstemming voor leden van den gemeenteraad zijn als zoodanig Dingsdag o. a. gekozen:

Te Zwolle: de HH. *P. H. Queijsen* en *W. J. Schuttevaêr.*

Te Schiedam de heer *D. Verlouw.*

— Gelijk wij reeds gezegd hebben, is het stoffelijk overblijfsel van den hoogleeraar *des Amorie van der Hoeven* Woensdag avond van Arnhem herwaarts overgebragt, Donderdag morgen 10 ure alhier aangekomen, en op de stads begraafplaats bijgezet. De predikanten *van Teutem* en *Tydeman* uit Rotterdam en *Stuart* uit Amsterdam bragten eene hulde aan de verdiensten van hunnen hooggeachten leermeester, terwijl de hoogleerraar *van Hall* ook eene aanspraak hield. Het lijk is bijgezet in den grafkelder van den heer *G. J. van Mansvelt*, alwaar reeds de overblijfsels rusten van een zoon en eene dochter van den hoogleeraar. Twee zonen van den overledene waren bij deze begrafenis tegenwoordig.

— De gemeenteraad van Beverwijk heeft in zijne zitting van 26 Julij besloten, de plaatselijke belasting op het gemaal, die *plus minus f* 2500 opbrengt, met 1 Januarij e. k. af te schaffen. Het ekwivalent zal gevonden worden in eene verhooging van den personelen omslag, het gedistilleerd en den wijn. *A. C.*

— Den 31. Julij arriveerde te Hoorn eene kanonneerboot tot aanwerving van jonge lieden als matrozen. De boot deed ook zoo men zegt Enkhuizen aan, tot hetzelfde doel, en heeft van daar reeds eenige jongelingen medegebragt. Er is niet aan te twijfelen, of ook te Hoorn zal zij haar doel bereiken, te meer daar de jonge lieden, die voor eenige jaren aldaar aangeworven zijn, en intusschen met verlof waren, veel goeds van de zeedienst gesproken hebben en er ook zeer goed uitzagen. *H.b.*

— Het état-major van Zr. Ms. brik Koerier, jl. Zondag van Curaçao te Hellevoetsluis binnengekomen, bestaat uit de heeren *W. H. Dittlof Tjassens*, kapt.-luit. ter zee, kommandant; *P. van der Velden Erdbrink*, luit. ter zee 1e kl., 1e officier; *J. A. van der Muelen*, luit. ter zee 1e kl.; *P. J. Bugskes*, luit. ter zee 2e kl.; *E. D. E. van den Bossche*, luit. ter zee 2e kl.; *Sachse*, off. van gez., en *J. J. F. A. Elders*, off. van administr. 1e kl. Opmerkelijk is het te noemen, dat de bemanning van dit schip, tijdens een ruim driejarig verblijf te Curaçao en andere plaatsen in de West-Indie, niets te lijden heeft gehad van de gele koorts. *A. C.*

— Ter algemeene vergadering van het hoofdbestuur en de afgevaardigden der distrikts-kommissien van het *fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden*, gehouden te Amsterdam, den 25 Julij jl., is uitgebragt het 39ste jaarlijksche verslag. Uit dat verslag blijkt, dat gratifikatien werden verleend aan 1927 personen, als aan: 271 verminkten van den veldtogt van 1815; 68 nageblevenen van gesneuvelden van 1815, 24 verminkten van den veldtogt van 1814; 108 verminkten in Neerlandsch Overzeesche kolonien of bezittingen buiten Europa; 52 verminkten uit oorlogen vóór November 1813; 226 verminkten in den strijd tegen België; 90 nageblevenen van gesneuvelden van idem, en 1088 infirmen, waaronder zich bevinden 595 blinden, terwijl de overigen allen in bevolen dienst infirm zijn geworden, of volle 40 jaren hebben gediend, te zamen 1927 personen.

Behalve de verminkten in den strijd, die dadelijk opgenomen werden, nadat zij hunne aanspraak be-

wezen hadden, waren er 777 infirmen, die eene gratifikatie uit het fonds hadden verzocht, en daarop aanspraak zouden kunnen maken, wanneer de krachten van het fonds toelieten, allen te ondersteunen, die in bevolen dienst gebrekkig en daardoor hulpbehoevend geworden waren. — Uit de rekening bleek verder, dat de uitgaven in 1854 hebben bedragen *f* 80,327.28⁵; de ontvangsten *f* 77,977.60; zoodat er een tekort van *f* 2349.68⁵ was ontstaan. — De jaarlijksche kollekte heeft opgebragt *f* 25,876.22, dus *f* 1506.76⁵ minder dan in 1853.

— Den 31. Julij ontviel aan de stad Leeuwarden een harer oudste en meest geachte burgers, door het overlijden van den heer Mr. *Daam Fockema*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, oud-lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de Staten van Friesland, van den Stedelijken Raad aldaar en van het voormalig hof van Friesland.

— Voor omstreeks 3 weken vroeg een der geëmploijeerden aan de Nederlandsche handelmaatschappij te Amsterdam, onder wiens berusting zich de blanko wissels bevonden, voor eenigen tijd verlof tot het doen eener buitenlandsche reis. Het verlof werd hem toegestaan; de verloftijd was verstreken; hij werd aangemaand om op zijn post terug te keeren; doch de persoon R. kwam niet terug. Dit verwekte kwaad vermoeden; bij het nazien der onder hem berustende papieren bleek het, dat voor eene aanzienlijke som aan wissels gemist werd. Deze persoon moet gedurende 24 jaren eene betrekking aan genoemde maatschappij vervuld, en het volste vertrouwen genoten hebben; een agent voor buitenlandsche huizen, die te gelijk met hem verdwenen is, schijnt in deze ontvreemding de behulpzame hand te hebben geboden. Het verlies wordt, zoo ver het bekend is, op minstens *f* 40,000 geschat. *Arnh. Ct.*

— De onweders, soms vergezeld van vreesselijke hagelbuijen, zijn nooit, voor zooveel men weet, menigvuldiger geweest, dan in dezen jare, en wel over de gansche aarde, in Hindostan in April en in Mei, van de Himalayas tot naar Ceylon, en in Europa en Noord-Amerika voornamelijk in Mei en Junij. De maand Julij is merkwaardig door eene reeks van onweders, die van het Scandinavisch vaste land af in zuidwestelijke rigting over het Deensche en Nederlandsche rijk en het daar tusschen gelegen grondgebied trokken. De oorden, die het vreesselijkst bezocht werden, waren streken van Noorwegen en Zweden, de westhelft van Jutland, de westzijde van Sleeswijk-Holstein, Groningerland, Friesland en Drenthe. Deze togt van onweders onthaalde op zijne baan van Scandinavie naar het Engelsche kanaal zijn elektriek vuur op zijnen westelijken rand. Op de westkusten en in de middelstreek van Jutland en Sleeswijk was hij veel heviger dan aan de oostzijde. In de omstreken van Hamburg daarentegen heeft men gedurende de maand Julij geen onweder gehad, ofschoon er geen dag zonder drukkende warmte verliep. Op verscheidene plaatsen heeft de bliksem brand veroorzaakt, menschen en vee gedood. Ook daardoor zijn al die onweders merkwaardig.

— Voor eenigen tijd heeft zich de zendeling *van Lennep*, zoon van den Nederlandschen konsul te Smyrna, in dienst van het Amerikaansch zendelinggenootschap begeven, en zich op den post Tokat (Klein-Azië) gevestigd, waar hij in een geschikt lokaal eene Theologische kweekschool zal oprigten.

— In het *Journal d'Anvers* leest men, dat een persoon te Antwerpen aanbiedt te leveren in de maand Oktober e. k. de aanzienlijke hoeveelheid van 10,000 mud Zeeuwsche aardappelen voor 4 franks (nog geen *f* 2) het mud.

— Een rijk inwoner van Nieuw-York, *Peter Cooper*, heeft eene inrigting daargesteld, die aan wetenschappen en kunsten is toegewijd. Hij is van arme afkomst en heeft aan zijne vlijt en zijnen ondernemingsgeest zijn groot vermogen te danken, dat men op [illegible] dan 5 mill. dollars berekent. In zijn vorstelijk inger[illegible] salon zittende, verhaalt hij, hoe hij zich nog den tij[illegible] herinnert, dat Nieuw-York (omtrent 50 jaren [illegible]eden) naauwelijks 50,000 inwoners telde en hij, [illegible] een arme [illegible] achter een voerwerk ging, dat de straten zindelijk moest houden. Hij hield zich later met ijzer[illegible] en ijzerfabrikatie op en werd schatrijk. Naarmate zijne zaken zich uitbreiden, gevoelde hij het gebrekkige van zijn weten, het gemis van eene goede opvoeding en het nadeel, dat hij daardoor leed. Dit gaf hem het eerst de gedachte in, hoe nuttig en voordeelig het vestigen eener inrigting zijn moest, die aan arme, onbemiddelde, van vrienden verstokene jongelieden van alle natiën en alle belijdenissen de middelen aan de hand gaf, om hunne kundigheden te vermeerderen en zich in het vak, dat zij tot hun beroep uitgekozen hadden, grondig te vormen. Technische wetenschappen moesten in dit instituut voornamelijk geleerd worden. Het gebouw neemt eene ruimte in van ³/₄ akres, is zes verdiepingen hoog en kost 400,000 dollars. Twaalfhonderd studerenden kunnen er in opgenomen worden en voor vrouwelijke scholieren is een bijzonderen vleugel als teekenschool en tot onderwijs in vrouwelijke handwerken ingerigt. Daar het geheele onderwijs om niet gegeven wordt, zoo werd, tot onderhond van het gebouw en tot bestrijding der onkosten voor professoren en wetenschappelijke toestellen, het benedenste gedeelte der gebouwen tot verkoopmagazijnen ingerigt, die aan de meestbiedenden verhuurd zullen worden, waarvan de huur jaarlijks 30 à 40,000 dollars bedragen kan. Dit is tevens de jaarlijksche dotatie van het instituut. Eene leeszaal, die 4000 menschen bevatten kan, bevindt zich insgelijks gelijksvloers. Eene kommissie van negen direkteuren bestuurt de huishoudelijke belangen.

— De akademie des inscriptions te Parijs, heeft in hare zitting van 6 Julij, den prijs Gobert van 10,000 franks voor het jaar 1855, bij vernieuwing toegewezen aan den heer *Ch. Weiss*, voor zijne *Histoire des réfugiés protestants.*

— De berigten per overland mail uit Batavia ontvangen, loopende tot den 10 Junij behelzen o. a. het volgende:

Den 30. Mei heeft de Gouverneur-Generaal eene algemeene inschrijving door geheel Neêrl. Indië bepaald, ten voordeele van de noodlijdenden door den watersnood in Nederland.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van 31 Mei jl. is — onder aanteekening, dat de kommissie van den algemeenen sekretaris mr. *A. Prins* naar de Wester-afdeeling van Borneo, ter regeling van de Chinesche zaken, en laatstelijk der aangelegenheden aan de Kapoeas, volgens zijn rapport, in zoo ver is afgeloopen, dat hij zijne funktiën op nieuw kan aanvaarden — bepaald, dat hij onverwijld weder als algemeene sekretaris zal optreden; — zijnde tevens aan den sekretaris des gouvernements *E. de Waal* de bijzondere tevredenheid van den Gouverneur-Generaal betuigd over de wijze waarop hij zich van de waarneming der funktiën van algemeenen sekretaris, tijdens de langdurige afwezendheid van dien hoofdambtenaar, heeft gekweten.

De berigten uit Palembang, tot den 15 Mei, melden, dat de bevolking zich meestal bezig hield met den rijst-oogst, die over 't geheel niet ongunstig was geslaagd. — *Tiang Alam* had weder van zich doen hooren, doch scheen weinig bijval te vinden.

Van Borneo was gemeld, onder dagteekening van den 19 Mei, dat onder de aan ons gezag dadelijk onderworpene chinesche bevolking rust heerschte, en dat de toestand der gezondheid van de troepen beter was dan vroeger.

Onder dagteekening van 27 Mei wordt van Makasser gemeld, dat in den nacht van 25 op 26 Mei, de kolonel, wd. civiel en militair gouverneur van Celebes en onderhoorigheden *A. v. d. Hart*, door een zijner bedienden, *Kimping* genaamd, is om het leven gebragt. *Kimping* was een paar dagen te voren door zijnen heer, wegens nalatigheid bestraft, en daags voor het noodlottige voorval, terzelfder zake, nogmaals ernstig onderhouden. Deze schijnt hierdoor gekrenkt en tot bloedige wraakneming aangespoord te zijn. Op den avond voor de misdaad, toen de geheele familie *v. d. Hart* zich in het bovenhuis ter ruste had begeven, hield hij zich in het benedenhuis verborgen. Toen hij kon vermoeden, dat alle huisgenooten zich in rust bevonden, verliet hij, omstreeks ten half drie ure zijnen schuilhoek en begaf zich, met eene kris gewapend, die hij dagelijks droeg, naar het slaapvertrek van zijnen heer tot uitvoering van zijn snood voornemen. Na eene eerste verwonding, hem in den slaap toegebragt, is de kolonel opgesprongen en heeft met zijnen moordenaar eene worsteling aangevangen, die, te oordeelen naar de menigvuldige wonden, later aan het lijk ontdekt en naar de talrijke sporen van bloed, welke over een groot gedeelte der kamer verspreid waren, zeer hevig moet geweest zijn. De heer *v. d. Hart* heeft in die worsteling, behalve vele snijwonden, twee steken in de borst ontvangen, waarvan eene van de regterzijde in het hart doorgaande, tusschen de schouderbladen uitkwam. Hoezeer doodelijk getroffen, heeft hij zich door de kinderkamer naar het portaal begeven en is daar bij den trap dood nedergevallen. De moordenaar heeft bij deze worsteling met zijn eigen wapen eene wonde in den buik ontvangen. Ofschoon gewond, heeft hij, na de worsteling met zijnen heer, ook getracht mevr. *v. d. Hart* om het leven te brengen, die zich echter gelukkig aan zijne vervolging heeft weten te onttrekken en slechts eene wonde aan den linkerarm heeft bekomen. Daarna vermoordde hij nog eene kindermeid en begaf zich toen in eene onbewoonde kamer, alwaar hij stervende werd gevonden; terwijl de met bloed bevlekte kris naast hem lag. Mevr. *v. d. Hart* was intusschen naar buiten gevlucht, om de wacht ter hulp te roepen, en had zich daarna naar de daarnaast gelegen woning van den officier van gezondheid *Schmitz* begeven, alwaar ook hare kinderen zijn gebragt. Uit het ingesteld onderzoek is gebleken, dat deze misdaad aan eene geheel persoonlijke wraak moet worden toegeschreven. Van waar *Kimping* is blijkt niet uit de ontvangene berigten, doch wel dat hij geen Boeginees of Makassaar is. Hij was belast met het schoonhouden der lampen. Den 27 Mei is het lijk van den gouverneur, met de aan zijnen rang verschuldigde eerbewijzen, ter aarde besteld. De Staat verliest in den kolonel *v. d. Hart* een uitstekend dienaar, het leger een zijner braafste officieren. De Koningen van Goa en Tello zijn onverwijld naar Makasser gekomen, om den tijdelijk met het bestuur belasten assistent-resident en magistraat hunne deelneming te betuigen in deze droevige gebeurtenis. Van alle zijden waren de berigten gunstig en overal heerschte rust.

— Door den Gouverneur-Generaal van Nederl. Indië zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement. Benoemd: Tot ontvanger voor het regt van sukcessie onder Oostersche vreemdelingen te Soerabaija, P. H. Bodeman; tot post-komm. te Samarang, J. C. Schultz; tot vendum. te Amboina (Moluksche Eil.), de ambtenaar op wachtg. G. Royaards; tot ads.-resid. voor de policie te Batavia, de sekret. der residentie A. A. M. N. Keuchenius; tot komm. op het resid.-kantoor te Madioen, J. G. L. Lans; tot lid in den raad van justitie te Amboina, de heer O. G. J. Mohnike; tot Nederl. konsul te Canton in China, de kanselier bij dat konsulaat J. des Amorie van der Hoeven; tot boekh. bij de wees- en boedelkamer te Samarang, W. S. Wetters; tot adv. en prok. bij het hoog geregtshof van Nederl. Indie, Mr. B. D. Bosscher Jr.; tot ads.-resid. van Galoe (res. Cheribon), de kontrol. der 1. kl. bij de land. ink. en kult. F. J. D. Launy; tot ads. resid. van Bawean (res. Soerabaija), de ads. der 1. kl. bij de kaneel-kultuur G. J. Tormijn; tot kont. der 3. kl. bij de land. ink. en kult. P. G. N. Dessauvagie en H. D. Canne; tot komm. op het res. kantoor te Propolingo, P. de Graaf; tot lid van de hoofd-komm. van onderwijs in Nederl. Indie, A. J. W. van Delden; tot sekret. der res. Batavia, A. Fitz Verploegh; tot komm. bij de ads.-resid. van Priaman, W. B. Davidson; tot opzien. der 1. kl. in de afd. Limapoeloe-Kotta's, F. A. Repont; tot elèv. bij het boschwezen in de res. Rembang, H. Koster; tot lid in het hoog milit. geregtshof van Nederl. Indie, Mr. F. L. Anthing; tot offic. van just. bij den raad vad just. te Padang (Sumatra's Westkust), Mr. J. J. C. Gaaymans; tot 1. komm. bij den algem. ontvanger te Soerabaija, N. Hofstede; tot havenm. te Padang, de havenm. te Riouw J. G. Duykers.

Bevorderd: Bij de landel. ink. en kultures, tot kontrol. der 2. kl. J. A. Hoorn; en weder geplaatst als kontrol. 1. kl. A. A. Sluyter, onlangs uit Nederland teruggekeerd.

Ontslagen: Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst de ambt. ter beschikking van den dirskteur der posterijen J. S. Drawfurd; idem, met behoud van regt op pensioen, de kontrol. der 1. kl. bij de landel. ink. en kultures J. Fost; wegens ziekte, eervol uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de kommies op het resid.-kantoor te Probolingo, J. H. Sleebos; uit zijne betrekking, de kontrol. der 3. kl. bij het binnenl. bestuur in de res. Palembang, F. C. A. Hagenaar; op zijn verzoek, eervol, de Ned konsul te Canton in China, Tonko Modderman Jr., uit die betrekking; op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de eerste kommies bij den algem. ontv. te Soerabaija, J. H. Munter.

1893 [illegible]

Ontheven: Eervol, M. J. Lange, van zijne verdere bemoeijenis als Ned. agent op Balie; eervol, als boekhouder bij de wees- en boedelkamer te Samarang, J. C. E. Schoonheid.

Militair Departement: Benoemd: Tot archivarius bij den generalen staf, met rang van kommies, de 2. komm. magazijnm. bij het hospitaal te Soerabaija (mil. ambt. 3. kl.) C. van Rijn; tot kommandant der artill. in de 2. mil. afd., de majoor der artill. R. J. Kellerman; tot kommandant der artill. ter Sumatra's Westkust, de maj. G. J. M. baron van Reede van Outshoorn.

Bevorderd: Bij het wapen der genie, tot 1. luit., den 2. luit van het wapen C. G. Tromp; bij het wapen der artill., tot 1. luit. bij het personeel, de 2. luit. C. J. Essers, van het personeel.

Ontslagen: Op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. milit. dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapts. der inf. C. J. van der Ham en L. G. A. de Quae; op zijn verzoek, eervol, de offic. van gez. 2. kl. A. Akkenaar; eervol, de 1. luit. der inf. W. C. Braakman.

HELLEVOETSLUIS 2 Aug.

Naar zee gezeild Jan Pieterz. Koen, kapt. *Verloop*, naar Batavia; zeilklaar de Orion, kapt. *Borghorst*, naar Batavia.

SPANJE.

MADRID 28 Julij.

Prins *Adelbert van Beijeren* is van het Eskuriaal alhier aangekomen en zal binnen weinige dagen naar Parijs vertrekken. Zijn huwelijk met de infante *Amalia* zal niet zoo spoedig voltrokken worden als men in den beginne meende. Volgens een ander berigt, zouden godsdienstige bezwaren het huwelijk hebben doen afspringen.

— Het gouvernement zal de nationale garde van Badajoz ontbinden en reorganiseren, omdat die reden tot wanorde gegeven heeft.

— De berigten uit Gerona, Vich en andere punten van Katalonie doen zien, dat de opstand er verre af is van gedempt te zijn. Als men dit denkt, dan kent men de geestelijken niet. *Marsal*, dien men gedood meende, is in de omstreken van Olot verschenen aan het hoofd van eene bende kavalerie. Uit Frankrijk komen dagelijks Carlisten, om de benden te versterken. Hunne taktiek is, bij kleine benden te ageren, om spoediger de troepen te ontkomen en hen af te matten.

De kapitein generaal van Katalonië schrijft dat men thans alle pogingen aanwendt, om de troepen door geld om te koopen. Hij had een bevel afgekondigd, waarbij hij 1000 realen belooft aan elken soldaat, die een van deze verleiders overlevert.

— 31 *Julij.* 3 pCt. 31,25; N. diff. 18,15.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 1 Augustus.

Wij hebben berigten uit Klein Azie. De hoogte van het Turksche kerkhof bij Kars, de sleutel van de vesting, was door de Russen bezet, die de stad bedreigen. Er bevond zich aldaar een fort, hetwelk vroeger vervallen was, doch door *Churschid-pacha* is hersteld. Aldaar staat thans de divisie *Nirod.* Het gros van het Russiesche leger heeft de omstreken van Kars nog niet verlaten. In Gumri heeft prins *Bebutoff* 24,000 man bijeen, die aan den opperbevelhebber als versterking zijn gezonden. Deze troepen zullen bij Kars opereren, terwijl generaal *Murawieff* zijne bewegingen tegen Erzerum zal voortzetten.

— Uit alle deelen des lands, zoo schrijft men uit Polen, komen de treurigste berigten in over de menigvuldige ongelukken, welke hevige onweders veroorzaakt hebben. Geheele oogsten zijn spoorloos vernield; er zijn huizen en kerken om geworpen, en uitgebreide landstreken verwoest.

— 5 pCt. 77; N. L. $99^3/_8$; bank 962; Wissel: Londen 11,40; Parijs 140; Zilver 20.

BERLIJN 1 Augustus.

De koning gaat stellig naar de provincie Pruissen, waar hij den 2, 3 en 4, September het feest van het 600 jarig bestaan van Koningsberg zal bijwonen.

Van de leening van 30 millioen daalders is door de regering tot dusverre 14,135,724 daalders gebruikt voor de gedeeltelijke mobilisering van het Pruissische leger. Buitendien zijn er 4 millioen gebezigd voor buitengewone uitgaven.

In Beijeren gaat de verkoop van remontepaarden met ijver voort. Ook is de uitvoer weder toegestaan van paarden onder de $2^1/_2$ jaar oud.

BERLIJN, Donderdag 2 Augustus.

Eene depêche uit Petersburg van heden, behelst het volgende:

„Prins *Gortschakoff* meldt van den 30. Julij, des avonds 10 ure:

„Niets van aanbelang is voor Sebastopol voorgevallen. De vijand zet zijne afzonderlijke kanonnade voort. Wij beantwoordden hem met kracht."

— 4 pCt. 98; $4^1/_2$ pCt. 116; bank $117^1/_4$.

HAMBURG 31 Julij.

Ten gevolge van nieuwe beschikkingen zijn weder een tiental kleine oorlogschepen van de vloot gezonden, om het getal kruisers te vermeerderen. De blokkade der kusten wordt daardoor in de beide golven des te strenger, en geen schip kan zich er meer wagen zonder bijna zeker in handen der oorlogsvaartuigen te vallen. Het gevolg van deze toenemende gestrengheid in de blokkade is, dat eenige der eerste levensbehoeften in de Finsche streken meer en meer in prijs toenemen of zelfs beginnen te ontbreken, als zout, koffij, suiker, enz. Men vreest, dat spoedig het gebruik dier zaken aan de bevolking geheel zal ontnomen zijn, indien de blokkade wordt volgehouden. Het staat waarschijnlijk in verband met die streng ingevoerde blokkade, dat drie kruizers zich weder voor de haven van Libau zijn komen vertoonen, nadat zij een tiental dagen die ligplaats hadden verlaten. Die drie schepen behooren tot het vliegend eskader van kapitein *Watson*, die zelf met zijn fregat zich bij het gros der vloot bij het eiland Nargen heeft gevoegd in het gezigt van Reval. In de Oostzee meent men nog steeds, dat het de laatstgenoemde haven is, die het eerst een aanval der vloten zal te wachten hebben. De schepen liggen in het gezigt dier stad, even buiten het bereik van het geschut. — Door de wederverschijning der Engelsche schepen voor Libau heeft een gedeelte van het garnizoen, dat naar het binnenland was getrokken, de stad weder bezet, die door geene verdedigingswerken wordt verdedigd.

Kapt. *Yelverton* heeft een officiëel verslag van den 22. Julij aan admiraal *Dundas* gezonden, betreffende de beschieting van Frederikshamm. Er waren in die stad 2000 man aangekomen, die het in behoorlijken staat van verdediging trachten te stellen. Den 20. vertrok hij daarop op de Arogant, vergezeld door den Cossack, de Magicienne en de Ruby, naar die plaats. Den volgenden morgen voor de stad gekomen zijnde, opende hij ten 9 ure 40 minuten het vuur. Na dit een uur te hebben volgehouden, antwoordde de vijand niet meer, wien trouwens een paar stukken onbruikbaar waren geschoten. De Russen moeten ook verscheidene manschappen hebben verloren. Aan boord der schepen waren slechts 3 man gekwetst. Een gedeelte der voorstad had vuur gevat en was verwoest, maar de stad zelve had niet geleden, daar er bevel was gegeven, alleen op het fort te vuren.

Alleen gedurende den tegenwoordigen oorlog is het den joden bij keizerlijke ukase toegestaan, marketentershandel bij het Russiesche leger te velde uit te oefenen.

ENGELAND.

LONDEN, 1 Augustus.

In het huis der gemeenten heeft men het krediet tot aanbouw van een hotel voor het ministerie van buitenl. zaken van ruim 1 millioen gulden of *ƒ* 480,000 teruggebragt. De *ƒ* 60,000, als belooning voor kaptein *M. Clure*, wegens het vinden van den noordwestelijken doortogt, zijn goedgekeurd. In afwachting van de supplementaire begrootingen voor het leger en de marine zijn bijna 14 millioen gulden voor den aanbouw van nieuwe schepen en bijna 19 millioen voor de transportdienst goed gestemd. Sinds den aanvang van den oorlog heeft Engeland reeds 246,000 man en 32,000 paarden met al de krijgs- en levensbehoeften overgevoerd. De waarborg der Turksche leening is ten derde male met 62 tegen 10 stemmen goedgekeurd. — Over de noodzakelijkheid van den aanbouw van kleine oorlogsvaartuigen is in het parlement veel gesproken. De minister heeft gezegd, dat men, zonder den aanbouw van groote schepen te mogen verwaarloozen, echter weldra eene zeer uitgebreide kanonneerflotilje bijeen zou hebben.

Nadat H. M. de koningin te vergeefs had gewacht op het afloopen van den *Marlborough*, voor welk schouwspel meer dan 50,000 menschen op de been waren gekomen, heeft H. M. gelijk men weet, het militair hospitaal bezocht. Zij heeft daar 2 uur vertoefd, en de zieken een voor een aangesproken. Eerst ter middernacht is men er in geslaagd, het schip van stapel te doen loopen, waartoe 2,000 man troepen zijn gebezigd. Twee hunner zijn bij het werk gewond.

De *Morn. Post* verhaalt, dat er den 30 Julij op kleine schaal, nabij het hospitaal van Chelsea, proeven zijn genomen met eene ontvlammende vloeistof, die door kapt. *Disney* ontdekt en voor den oorlog is dienstig gemaakt. Men wil die vloeistof in groote bommen sluiten, welke men op de vijandelijke werken zou doen nedervallen. Behalve het springen van de bom zelve zou het brandend vocht zich overal verspreiden en zijn vuur mededeelen aan de voorwerpen, waarop het nederkomt. Dit vocht zou des te vernielender werken, omdat het na eenige oogenblikken, als geheel gebluscht schijnende, plotseling weder vlam vat. Het vocht ontbrandt, zoodra het in aanraking komt met de vrije lucht. Men heeft granaatkogels met dit vocht tegen een muur geworpen en telkens met den besten uitslag. De rook, die het vocht verspreidt, is daarbij verstikkend. — De *Advertiser* geeft verslag van eene uitlegging door een Fransch luchtreiziger, den heer *Gardonia*, omtrent het geheim van lord *Dundonald* te geven. Het geheim zou bestaan in het oplaten van een ballon, die, op een der schepen met gaz gevuld, met eene geleidraad boven het vijandelijk fort moet worden gedreven en door eene chemische bereiding op het vijandelijk werk moet doen nedervallen, welke de aanwezige krijgers dadelijk zou dooden. — Eene *meeting*, die te Edinburg is bijeengeroepen, om zich met de uitvoering van het plan van lord *Dundonald* bezig te houden, had ook sir *Ch. Napier* tot bijwoning uitgenoodigd. Deze heeft echter berigt, dat het saizoen reeds te ver gevorderd was, om er aan te kunnen denken, nog dit jaar eenig belangrijk plan tot aanval uit te voeren. Behalve dat de admiraal zelf een paar plannen heeft ingediend, zegt hij, ook dat van lord *Dundonald* ten volle goed te keuren.

LONDEN, 2 Augustus.

Lord *Palmerston* heeft op eene interpellatie van den heer *Milner Gibson* ontkend, dat door de aanwezigheid van een klein getal Engelsche schepen in de Noordzee, om vrijwilligers op te nemen voor het Engelsche vreemden-legioen, eene inbreuk wordt gemaakt op de wetten van Duitschland.

— 2 *Aug.* Gec. $90^1/_8$; Sp. 1 pCt. $18^1/_8$; Rusl. $4^1/_2$ pCt. $90^1/_4$; Holl. 4 pCt. $96^1/_4$; $2^1/_2$ pCt. $64^1/_4$; Sard. $86^1/_2$.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 Aug.

Omtrent de misdadige handelingen der Bachiboujoucks bevat het *J. de Constantinople* weder eenige mededeelingen. Die onverlaten hebben ontzag noch voor muzelmannen noch voor Christenen; vrouwen sparen zij niet in 't minst; integendeel hebben die 't meest van hen te lijden. De stad der Dardanellen was, naar de laatste berigten, niet meer in gevaar: de rust en veiligheid waren er hersteld, maar de desertie bij de ongeregelde troepen duurde voort en de wijnoogst was door de geweldadigheid der Bachiboujoucks bijna geheel vernield. — De regering heeft met het in dienst nemen dezer ongeregelde troepen dit jaar een paar millioen piasters noodeloos verkwist; ze blijken bijna tot niets geschikt te wezen.

Uit Syrië zijn ook geene goede tijdingen. De laatste geregelde troepen waren van Aleppo naar Erzerum ontboden. Geene protesten van de Christenbevolking of van de konsuls hebben kunnen baten, om het vertrek te beletten. De troepen schijnen zoo dringend noodig in de omstreken van Erzerum, dat slechts aan eenige ongeregelde ruiters de handhaving van de rust is overgelaten. De Arabieren vertoonen zich daarom ook reeds tot voor de poorten van Aleppo. Deze voortdurende plaag van Syrië is thans des te stoutmoediger; zij plunderen huizen en dorpen, zij leggen rantsoen op de karavanen en dooden al wat hen wederstand durft bieden. Na eerst het dorp Sehfé te hebben verwoest, hebben de Arabieren den 1 Julij Pcheik Saïd bezocht, op 40 à 50 minuten van Aleppo. Men kan op het land zich

niet meer rustig bewegen en er bestaat dien ten gevolge groote vrees voor het verlies van den oogst, die overigens veelbelovend is, maar door de Arabieren geheel vernield wordt. 't Jammerlijkst is het, dat deze onwelkome gasten meestal en ook nu door eenig belangrijk persoon der provincie worden ingeroepen, die zich door hen wil wreken over eene beleediging of eene tegenpartij wil doen vallen. Zoo is thans hunne hulp ingeroepen door *Batram Agha*, opperhoofd der ongeregelde troepen, die in dienst der regering was, maar onder de bevelen staat van *Jusuf Pacha*. Deze twee hebben onderling twist gehad; *Jusuf* had den eisch van *Batram* tot uitbetaling der 3 maanden verachterde soldij met verwatenheid afgeslagen, er beleedigende woorden bijvoegende. *Batram Agha* hierover verstoord, is uit Aleppo getrokken en heeft zich begeven naar de naburige stammen, waaronder hij betrekkingen heeft, en die hij gemakkelijk heeft kunnen overhalen, om zijne wraakzuchtige ontwerpen te helpen uitvoeren.

De krijgsgevangenen van Bomarsunt, sinds een jaar te Evreux gevestigd, hebben berigt ontvangen, dat zij hunne vrijheid terug erlang hebben, door eene uitwisseling met Rusland. Het zijn generaal *Bodisco* met zijne vrouw en kinderen en 2 aides de kamp, de heeren *Pesche* en een Finlandsche kapitein, wiens zoon te Evreux de school bezocht. De generaal heeft voor zijn vertrek de inwoners openlijk dank gezegd voor de welwillende wijze, waarop zij hem steeds bejegend hebben. Behalve ook deze heeft nog een 200 tal krijgsgevangenen zijne vrijheid herkregen.

— Gisteren nacht werd te Vincennes, in tegenwoordigheid van den Keizer, eene proef genomen met een zoogenaamden bomballon. De uitvinder van dit nieuwe werktuig zou het vraagstuk opgelost hebben, om een ballon naar believen te kunnen besturen. Deze ballon zal met bommen gevuld en door eene elektrieke draad op het oogenblik, dat hij nedervalt, ontstoken worden. Men belooft zich het beste resultaat van deze nieuwe uitvinding. Bij de proefnemingen, die te Vincennes gedaan worden, zal men den ballon slechts met raketten vullen, om te groote vernieling en ook groote ongelukken te voorkomen, ingeval het niet gelukt, den ballon op de vooraf bestemde plaats te doen nedervallen.

ADVERTENTIEN.

*** Getrouwd:

C. H. VAN WIERINGEN,

en

S. E. VAN ROIJEN.

en

D. J. VAN OLST,

van Utrecht,

en

H. D. VAN ROIJEN.

Mijdrecht, 2 Aug. 1855.

*** Heden overleed alhier H. H. SOMMER, in den ouderdom van 68 jaren.

Breukelen, 29 Julij 1855.

J. H. SOMMER.
J. F. SOMMER.
J. BREUNINGHOFF.
Executeuren Testamentair

Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Heden overleed onze geachte Vader en Behuwdvader, C. OOSTVEEN, in den ouderdom van 82 jaren.

Utrecht, 31 Julij 1855.

L. VAN ROOIJEN.
Uit aller naam.

*** Wie iets te vorderen heeft van den Heer JOSEPH HARTMANN, die hier van 1846—1849 heeft gestudeerd, gelieve daarvan ten spoedigste opgave te doen aan den Heer J. DE KRUYFF, Boekhandelaar alhier.

Gratis, ingevolge beschikking van de Arrondissements Regtbank te Utrecht, dd. 22 December 1854.

Bij vonnis van de Arrondissements Regtbank te Utrecht, van den 27. Junij 1855, is MARIA SCHRIJNDERS, wonende te Utrecht, ter zake van krankzinnigheid gesteld onder curatele.

Voor uittreksel,
A. S. VAN HENGELAAR,
Procureur.

*** Op Maandag den 6. Augustus 1855, des voormiddags ten 11 ure, zal in het Gemeentehuis te Oudenrhijn, aan den Stadsdam, worden aanbesteed, bij inschrijving en opbod:

Het maken van eenen nieuwen Steenen Duiker of Waterloop en vernieuwingen van Schoeijingen en Brug, in den Polder Heijkop.

Het bestek en teekening zullen 8 dagen voor de besteding ter inzage liggen ten kantore van den Polderschout, den Heer G. J. H. VAN BIJLEVELT, te Vleuten, en in het Gemeentehuis voornoemd.

Aanwijzing in loco op denzelfden dag 's morgens ten 9 ure.

*** Op morgen Zaturdag den 4. Augustus 1855, des middags 12 ure, zal men voor de stalling, staande binnen Utrecht in de Koestraat, nabij de Catharijne Barrière, ten overstaan van den Notaris VAN SCHERMBEEK, in het openbaar om kontant geld verkoopen: Dertig PAARDEN, van onderscheiden ouderdom en kleuren, gediend hebbende tot de gesupprimeerde Diligence-dienst op 's Hage; benevens 2 Barochetten, 2 glazen Wagens, 1 Drowsky, Vigelanten, Tilburry's en wat verder zal worden aangeboden, en voor den middag op den verkoopdag aldaar te zien.

VERKOOPING VAN BOOMVRUCHTEN.

*** Op Maandag den 13. Augustus 1855, des namiddags ten 4 ure, ten huize van den logementhouder P. VAN INGEN, te *Houten*, zullen ten overstaan van den Notaris HERMSEN, aldaar gevestigd, publiek worden verkocht:

De VRUCHTEN uit 30 Boomgaarden, gelegen onder Houten, Oudwulven, Schonauwen, Schalkwijk en Tull en 't Waal.

*** **TE HUUR:** voor zeer matige prijzen, twee aangenaam gelegen HUIZEN met Tuinen, in de nabijheid van, en uitzigt hebbende op het Station. Het eene dadelijk, het andere tegen 1° November te aanvaarden. Te bevragen bij J. BÜDDE, Lange Nieuwstraat No. 546.

MEN VRAAGT TE HUUR,

*** Drie à vier GEMEUBELEERDE KAMERS, met KEUKENTJE en het gebruik van een' ZOLDER, op een' fatsoenlijken stand. Adres met *franco* brieven onder lett. B. bij den Boekhandelaar J. D. DOORMAN, in de Lijnmarkt.

LET WEL!

*** In een klein burger R. K. huisgezin met één kind wordt ten spoedigste gevraagd een fatsoenlijk MEISJE, onder de 20 jaren oud, bekwaam om het gewone huiswerk te verrigten; zij die met de wasch kunnen omgaan komen het meest in aanmerking. Adres met franco brieven onder lett WR. aan het bureau dezer Courant.

GRIJZE BLOEDZUIGERS

*** à 17 cts. het stuk, bij 25 en 100 à 15 cts., te bekomen bij Z. F. L. VAN LOENEN, Apotheker, Gaardbrug lett. F. No. 164.

*** Bestuurders der stads armenscholen verlangen een ondermeester op eene derzelve scholen, bezittende minstens den *derden* rang en van voldoende getuigschriften voorzien, tegen een jaarlijksch tractement van *Honderd zeventig guldens.*

Belanghebbenden worden verzocht zich aan te melden bij den onderwijzer aan de Van Wijckschool

H. VAN SCHAIK.

*** Iemand van middelbaren leeftijd, de P. G. belijdende, zag zich gaarne tegen November aanstaande of eerder, hier of elders in de nabijheid geplaatst, als HUISHOUDSTER of adsistentie daartoe, in een druk gezin, welke betrekking jaren achtereen, door haar in een fatsoenlijk Huis is waargenomen. Adres franco brieven onder lett. J. aan het bureau dezer Courant.

NIEUWE WERKEN voor Leesgezelschappen:

I. *THACKERAY* (schrijver van: *Het Schouwtooneel der wereld*), LOTGEVALLEN VAN HENRY ESMOND, 2 dln. met gesteendr. titel en vign. *f* 6,50.

Leeskabinet 1855, N°. 7, bl. 193: „THACKERAY's letterkundige reputatie is in zijn vaderland sinds lang gevestigd, en een werk van hem aan te kondigen, is hetzelfde als er eene goede ontvangst aan te verzekeren. — *Henry Esmond* is in ons oog een meesterstuk, zoo in opvatting als in uitvoering. Geest, talent, kennis, vernuft stralen op elke bladzijde door. — Wij vinden dus allen grond, om met de meeste vrijmoedigheid dezen roman aan te bevelen en den uitgever een goed debiet toe te wenschen, opdat hij zich aangemoedigd moge zien, onze letterkunde met meer zulke degelijke voortbrengselen te verrijken."

II. THEOPHANIA. Romantische lectuur ter bevordering van Christelijk leven; voor Leesgezelschappen en Huisgezinnen; onder medewerking van J. A. ENGEL, A. H. VAN DER HOEVE, P. PARSON, Th. F. UILKENS, J. H. SONTRAL, enz. enz. 1854, 2 dln., met gesteendr. titel en vign. . . . . . *f* 6,50.

Gids 1855, Junij, bl. 809: „Ik heb het boek aan enkelen in mijne naaste omgeving ter lezing gegeven, en er was maar ééne stemme onder hen: „wat een mooi boek!" — Geenszins twijfelen wij er aan, of menigeen zal met groot genoegen een deel van zijnen Zondag, of op andere vrije uurtjes naar „Theophania" luisteren, en die uurtjes zullen niet verloren zijn."

III. HAAT EN LIEFDE. Roman van *OOM ADAM* (Dr. C. A. WETTERBERGH). Uit het Zweedsch. 2 dln. met gesteendr. titel en vign. . . *f* 5,95.

Slechts weinige romans bezitten de verdienste van dezen. Het romantische is zoo gemotiveerd en op zulk eene natuurlijke wijze met het eenvoudig dagelijksche verbonden, dat de daardoor afwisselende inhoud u als met geweld boeit, en gij het boek niet dan met de laatste bladzijde uit de hand kunt leggen; terwijl het genot, dat de lectuur u verschaft heeft, lang onvergetelijk zal blijven.

IV *F. VON RAUMER*, DE VEREENIGDE STATEN VAN N. AMERIKA, 2 dln. . . *f* 6,60.

Sloet, Tijdschr. v. Staath. 12e dl. 2e st. bl. 112: „Wenschten wij het geschrift van v. RAUMER als een handboek op de tafel van iederen Europeschen Minister te zien, wij zouden, als er ooit sprake bij ons mogt komen om in alle gemeenten volksboekerijen op te rigten, het bovenaan op de lijst dier werken plaatsen, welke daarin niet gemist konden worden."

PRIJZEN DER NAVOLGENDE ARTIKELEN TER MARKT VAN WIJK BIJ DUURSTEDE OP DEN 1. Aug. 1855.

Tarwe van *f* 14.50 tot *f* 16.00. Rogge van *f* 10.50 tot *f* 11.25. Boekweit van *f* 9.10 tot *f* 9.50. Haver van *f* 5.00 tot *f* 6.00. Koolzaad van *f* 14.50 tot *f* 15.25. Paardeboonen van *f* 9.50 tot *f* 10.00. Boter de 5 Ned. oncen van *f* 0.42 tot *f* 0.43. Hoendereijeren de 100 stuks *f* 3.00.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. *(Zonnenburg.)*

Aug.	Uur.	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom. bij 0°.	Ther F	Afwijk. d. temp	Vochtigh.	Gev. regen	*Aanmerkingen.*
			N. Q.						
2	2	wsw.	1.5	760.19	75.4	+ 3.1	0.66	0	Bewolkt.
	10	n.	0.0	59.26	66.0		95	0	Idem.
3	8	zw.	2.5	59.22	67.3		96	0	Ligt bewolkt.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 2 Augustus 1855

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{9}{16}$	$63\frac{5}{8}$	$63\frac{5}{8}$
dito dito	3	„	$75\frac{7}{8}$	$75\frac{3}{4}$	$75\frac{3}{4}$
dito dito	4	„	$93\frac{5}{8}$	$93\frac{11}{16}$	$93\frac{11}{16}$
Amortisatie-Sijndicaat	$3\frac{1}{2}$	„	$90\frac{1}{4}$		
Oost-Indische Leening	4	„	$93\frac{3}{8}$		
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	108	$108\frac{1}{8}$	$108\frac{1}{8}$
Obligat. 1828 & 1829	5	„	102		
Certificat. 1831 & 1833	5	„	$84\frac{1}{2}$		
Certificaten 1840. . .	4	„	$79\frac{1}{4}$		
Cert. bij *Stieglitz* . .	4	„	$78\frac{1}{4}$		
dito Adm. te Lond.	$4\frac{1}{2}$	„	$89\frac{1}{2}$		
POLEN.					
Obligatien.	4	pCt.	$71\frac{1}{8}$		
SPANJE.					
Obligatien	1	pCt.	$18\frac{15}{16}$	19	$18\frac{15}{16}$
dito	3	„	$37\frac{7}{8}$	38	
Binnenl. Schuld . . .	3	„	$31\frac{1}{8}$	$31\frac{9}{16}$	$31\frac{3}{16}$
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en Co.*	5	pCt.	$68\frac{1}{2}$		
Oblig. Metaliek . . .	5	pCt.	$61\frac{3}{4}$	62	$61\frac{7}{8}$
Oblig. N.	5	„	$73\frac{5}{16}$	$73\frac{3}{8}$	$73\frac{5}{16}$
dito dito La B. . . .	5	„	$73\frac{5}{16}$	$73\frac{3}{8}$	$73\frac{5}{16}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$31\frac{9}{16}$	$31\frac{7}{8}$	$31\frac{9}{16}$
BELGIE.					
Certific. bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	„	$51\frac{1}{2}$	$51\frac{5}{8}$	$51\frac{1}{2}$
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$39\frac{11}{16}$	$39\frac{3}{4}$	$39\frac{3}{4}$
AMERIKA.					
Peru, Geldleening 1854	$4\frac{1}{2}$	pCt.	$77\frac{3}{8}$		
Venez. Oblig. 6 pCt., nu	$4\frac{1}{4}$	„	$28\frac{3}{4}$		
Grenada, Oblig. . . .	$2\frac{1}{2}$	„	$17\frac{3}{4}$	$18\frac{1}{4}$	
Mexico, Obl. 1851 £ 100	3	„	$21\frac{3}{8}$	$21\frac{1}{2}$	

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

Bijvoegsel bij No. 184 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Zitting van den Stedelijken Raad

van Donderdag 26 Julij 1855.

Voorzitter mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 20 leden. Afwezig de heeren *Asch v. Wijck*, *Mulder*, *Verloren*, *Munnicks v. Cleeff*, *Karsten*, *Boer*, *van Reede van Oudtshoorn* en *Nahuijs*.

De heeren *v. Cleeff* en *Boer* hebben schriftelijk berigt, niet te kunnen opkomen.

Ingekomen is de goedkeuring van het besluit van 5 Julij tot verkoop van twee perceelen op de van Wijckskade.

Burg. en Weths. brengen ter tafel de rekening en verantwoording der plaats. ontvangsten en uitgaven over 1854. — In handen eener Komm., bestaande uit de heeren *Schuller*, *v. Veersen*, *Visscher*, *v. Boetzelaer* en *v. Beest*, terwijl de heer *van Dielen* wordt uitgenoodigd, om deze Komm. de vereischte inlichtingen te geven, wanneer zij het mogt verlangen.

De *Voorzitter* berigt den Raad, dat Burg. en Weths. op eene onlangs plaats gehad hebbende publieke veiling hebben aangekocht 2 woningen, gelegen nabij de Willemskazerne; dat deze aankoop is geschied dewijl het reeds meermalen gebleken is, dat er behoefte bestaat bij de kazerne dergelijke woningen voor waschvrouwen te hebben, en in deze behoefte op geene andere wijze kan worden voorzien. Burg. en Weths. stellen voor dat de Raad dezen aankoop met zijne goedkeuring moge bekrachtigen. — Wordt besloten dit voorstel in dadelijke behandeling te nemen.

De heer *Schuller* heeft er niets tegen. Alleen heeft hij tegen het besluit, zoo als het gekoncipieerd is. Spr. gelooft, dat men het veiligste handelt met eenvoudig de waarheid in dit besluit op te nemen, om alle moeijelijkheden te voorkomen, en dat de Raad dus besluite, niet tot den aankoop van genoemde huizen, maar tot goedkeuring van den door Burg. en Weths. gedanen aankoop.

De *Voorzitter* heeft hier niets tegen; doch meent, dat dit eene kwestie van redaktie is.

De heer *v. d. Heuvel* meent, dat aan de zaak in principe niet te veel moet worden toegegeven. Als men nu huisjes gaat aankoopen, dan zou men spoedig meer en meer verzoeken bekomen, om voor getrouwde militairen woningen aan te schaffen.

De *Voorzitter* zegt, dat bij elke kompagnie 1 à 2 waschvrouwen zijn. Die vrouwen konden gehuisvest worden, toen de kazerne niet vol was. Nu echter is er gebrek aan plaats, niet alleen om de vele manschappen, maar ook om de groote magazijnen, en kon er dus niets anders aan worden gedaan. Wanneer men later eens die huisjes soms voor dit doel niet meer mogt noodig hebben, dan meende Spr. dat men daar b. v. zeer geschikt een agent van policie zou kunnen laten wonen.

Zonder omvraag wordt daarna besloten tot goedkeuring van dezen aankoop.

Worden ter tafel gebragt de rekening van de aalmoezenierskamer en die der stads-armenscholen, beide van het afgeloopen jaar. — Beide ter sekretarie en de behandeling in eene volgende vergadering.

Aan de orde van behandeling stelt de Voorzitter de zaak van het Lucasbolwerk.

De *Voorzitter* herinnert den Raad, dat in de laatste vergadering een besluit is genomen omtrent de ontruiming van het Lucasbolwerk. Burg. en Weths. zijn thans met den heer *Roijaards* in overleg getreden, en hebben dien ten gevolge van genoemden heer eene missive ontvangen, waarin hij zich aanvankelijk zeer beklaagt, dat de zaak betreffende dat bolwerk zoo lang is aangehouden, en hem alzoo vrij aanzienlijke verliezen heeft doen lijden. Daarbij heeft hij gevoegd een afschrift van het voorloopig kontrakt met den heer *v. Kempen* gesloten, volgens hetwelk hij den opstal op het bolwerk aan genoemden heer voor *f* 30000 voorloopig had afgestaan. Burg. en Weths. hebben gemeend, in dezen stand van zaken, dat geene grootere som moet gegeven worden, dan waarvoor de heer *Roijaards* de gebouwen aan een ander had willen afstaan, maar dat ook aan den anderen kant geen misbruik mag gemaakt worden van den moeijelijken stand van zaken, in welken de heer *Roijaards* door het besluit van den Raad gebragt is, en dat dus de som, welke gevraagd wordt, wel kan geacht worden, als dezulke, welke de stad voor dezen opstal kan en mag besteden.

Burg. en Weths. brengen tevens een ontwerp-kontrakt ter tafel, waarin o. a. is opgenomen, dat de betaling met primo Oktober zal geschieden. — Er wordt besloten dit stuk in dadelijke behandeling te nemen.

De *Voorzitter* zegt, dat nog bovendien door den heer *Roijaards* eene rentebetaling gevraagd wordt van Mei ll.; maar dat Burg. en Weths. gemeend hebben, dit niet in het kontrakt te moeten opnemen.

De heer *v. d. Heuvel* heeft opgemerkt, dat in het kontrakt niet gesproken wordt van den erfpacht, en meent, dat uitgedrukt behoort te worden het regt van erfpacht, hetgeen de heer *Roijaards* nog op den grond heeft bij eenen verkoop van den opstal zal ophouden.

De *Voorzitter* erkent, dat Burg. en Weths. meer gelet hebben op de konditien, zoo als die tusschen de heeren *Roijaards* en *v. Kempen* waren gesloten, en tevens dat het regt van erfpacht zeer zeker te gelijk zal moeten worden opgeheven.

De heer *de Vos* heeft bedenkingen, niet alleen tegen den vorm, maar ook tegen de som zelve. Spr. houdt het voor duidelijk, dat, wanneer de fabriek van den heer *Roijaards* eindigt, de grond van regtswege ter vrije beschikking aan de stad komt, en volgens het strikste regt den heer *Roijaards* niets blijft dan het regt om de gebouwen weg te nemen. Spr. wenscht echter het strikste regt niet toegepast te hebben, maar zou zich toch bezwaard rekenen om eene zoodanige som toe te staan, als waarvoor de heer *Roijaards* het aan den fabriekant, uit hoofde van de bijzondere geschiktheid voor diens fabriek heeft kunnen verkoopen. Nu acht Spr. het billijk, dat men eene schadevergoeding toekent, doch om zich in de plaats te stellen van dien fabriekant en hetzelfde koopkontrakt te sluiten, komt hier niet te pas, want de stad zou er nog zelf 4 percent voor overdragt moeten betalen, terwijl de stad eigentlijk als eigenares opkomt. De stad koopt niets, maar aangezien de heer *Roijaards* verklaart, het bepaalde gebruikt niet meer van den grond te willen maken, treedt de stad in haar vrije genot terug, en heeft dus alleen met den heer *Roijaards* te onderhandelen, welke schadevergoeding hem zal toekomen. Spr. is op 't oogenblik niet in staat een bepaald amendement omtrent den vorm der akte ter tafel te brengen, doch heeft gemeend zijne bezwaren niet te mogen terughouden.

Den *Voorzitter* is het, wat den vorm betreft, onverschillig, indien die slechts doelmatig wordt ingerigt. Het komt hem dus voor, dat het beter ware, om eerst de som te bepalen, en daarna Burg. en Weths. te magtigen, om, zoo noodig met overleg hunner regtskundige Komm. een doelmatig kontrakt met den heer *Roijaards* op te maken. Het is niet twijfelachtig of deze gebouwen in vroeger jaren 32 à *f* 33,000 aan den heer *Roijaards* gekost hebben. Spr. gelooft ook, dat, als men de waarde rekent naar de rente, welke men van de gebouwen zou kunnen trekken, dat dan eene som van *f* 30,000 niet te hoog zou zijn. Het woonhuis is thans voor een aanzienlijken prijs verhuurd, welke misschien nog zou kunnen verhoogd worden, terwijl de heer *Roijaards* nog eene kleine huizinge bewoonde, welke ook gemakkelijk te verhuren zou zijn. Spr. gelooft ook, dat men, volgens strikt regt, niet meer zou behoeven te betalen, dan hetgeen de gebouwen aan afbraak waard zijn, maar hij meende tevens, dat de billijkheid mede bragt, en dat dit ook de strekking van het raadsbesluit was, dat de heer *Roijaards* behoorlijk schadevergoeding zou erlangen.

De heer *Voswinkel Dorselen* mag niet ontveinzen, dat hij het besluit van den Raad, om de gebouwen van het St. Lucas bolwerk over te nemen zeer betreurt, en de voordragt van Burg. en Weths., wat de som betreft, op hem een pijnlijken indruk heeft gemaakt. Hij kan niet deelen in het gevoelen, dat door het bod van den heer *v. Kempen*, de waarde van het bolwerk zou zijn aangegeven. De heer *Roijaards* heeft hetzelve in 1844 voor p. m. *f* 26000 gekocht, in 1850 heeft het geen *f* 18000 kunnen opbrengen, nu komt een man, die mogelijk *f* 100,000 zou moeten ten koste leggen, om eene fabriek naar wensch te kunnen daarstellen, die heeft er *f* 30000 voor over, deze som kan niet als maatstaf voor de stad dienen. Burg. en Weths. stellen echter voor, den heer *Roijaards* *f* 30/m., ten einde hem schadeloos te stellen, uit te keeren, en de kosten van transport bovendien voor rekening der stad te houden. Indien men nu in aanmerking neemt, wat niet twijfelachtig was, dat de stad bij verkoop *f* 10000 voor den grond als haar eigendom zou hebben kunnen bedingen, en in plaats van deze som te ontvangen nu met de onkosten nog p. m. *f* 34000 voor den opstal geeft, dan komt dit pand aan de stad op *f* 44000 te staan. Spr. mag bij deze gelegenheid het niet onopgemerkt laten, dat, toen er sprake was van schadeloosstelling aan de bewoners van Lepelenburg, men er gansch anders over dacht, hoezeer er ten dien aanzien nog overeenkomsten bestaan, en nu wil men iemand, die niet het minste regt kan doen gelden, eene even groote som geven, als hem door een fabriekant, die de gebouwen goed gebruiken kan, geboden wordt. Er is nog meer: Bij herhaalde raadsbesluiten is er bepaald om zich van de gebouwen op de kade te ontdoen, omdat de ondervinding heeft bewezen, dat de stad geen voordeel van zulke administratien heeft, en nu zal men besluiten, om eene som te besteden tot aankoop van andere gebouwen die nog veel minder voordeel zullen opleveren. Want wat de 4 pCt. rente betreft, waarvan de geachte Voorzitter gesproken heeft, daaraan is niet te denken. De woning is voor even *f* 1000 verhuurd, de fabriek is niet meer waard dan afbraak, en breekt men die af, dan wordt de woning bijna geheel onbruikbaar. De grond zelve is alleen ten koste van veel geld als lustplaats te beschouwen, zoodat de waarde zeer precair te achten is. Nu zegt men, dat dit terrein mogelijk voor een ziekenhuis zou kunnen worden ingerigt; daargelaten, of dit pronkstuk der stad gelijk men het genoemd heeft daarvoor zou moeten worden opgeofferd, zoo wil men voor die mogelijkheid niet meer en niet minder dan *f* 44000 afstaan, terwijl men des noods op eene andere plaats welligt met meer voordeel de wet op de onteigening zou kunnen inroepen. Spr. herhaalt het, dat het hem leed doet, dat de Raad zich nu in eene positie heeft gesteld, waardoor hij vreest dat veel schade zal worden geleden, en men mogelijk eene belangrijke fabriek naar elders zal zien verplaatsen.

De *Voorzitter* herinnert den laatsten Spr., dat de hoofdzaak is beslist, en dat dus daarin geene verandering is te brengen. De zwarigheden, door den Spr. geopperd, zouden vroeger te pas zijn gekomen. Of de prijs te duur of niet te duur is, staat geheel aan de beslissing van den Raad. Burg. en Weths. hebben aan den heer *Royaards* doen weten, dat hij, nu het de Stad was, waarmede hij in onderhandeling moest treden, geene hoogere pretentie moest maken, dan die bij het kontrakt, met den heer *v. Kempen* gesloten, was bedongen. Spr. stelt zich voor, dat men gemakkelijk tot eene rente van 4 pCt. zal komen, daar de tegenwoordige huurster van het huis misschien gaarne meer zou willen verwonen. Wat de vestiging van een ziekenhuis betreft, reeds heeft hij van een zeer geacht hoogleeraar het berigt ontvangen, dat men de plaats daartoe zeer geschikt acht. Spr. meent dus, dat de Stad in geen geval eenig nadeel zal leiden, en bovendien het voordeel hebben zal, om den grond, wanneer zij dat mogt verkiezen, te kunnen gebruiken. Wat de becijfering betreft door den heer *Voswinkel*, daarin kan Spr. niet deelen: hij begrijpt volstrekt niet, hoe men komt aan een cijfer van *f* 44000.

De heer *Voswinkel Dorselen* merkt op, dat hij vroeger reeds zijn bezwaar heeft te kennen gegeven, en dat het cijfer van *f* 44000 zeer duidelijk te ekspliceren is. — De heer *v. Kempen* heeft in zijn 2de adres niet onduidelijk te kennen gegeven, dat hij genegen was aan de stad den grond te vergoeden, en Spr. hield zich verzekerd, dat én het belang van den heer *v. Kempen*, én dat van den heer *Roijaards* medebragt, om aan de stad minstens *f* 10000 uit te keeren. In plaats dat deze som door de stad had kunnen in ontvangst worden genomen, leidt nu het voorstel om nog pl. m. *f* 34000 uit te geven. Spr. gelooft, dat dan toch het cijfer van *f* 44000 niet meer is tegen te spreken.

De heer *de Vos* is nog meer bevestigd in zijne bezwaren, na het door den heer *Voswinkel* besprokene. De berekening van dien heer dat het perceel nu wel de stad *f* 44000 zal kosten, houdt hij voor waar, in dien zin, dat men in stede van *f* 10000 te verkrijgen thans *f* 34000 zou uitgeven. Wat de schadeloosstelling betreft, daarbij moet men wel in aanmerking nemen, dat er geen grond bestaat, om als kooper op te treden. Het besluit van den Raad, in de vorige vergadering genomen, heeft Spr. geheel anders opgevat, want daaruit heeft hij niet kunnen opmaken, dat de stad à tout prix eigenares van de gebouwen wilde zijn. De strekking van dat besluit is, om den heer *Roijaards* bij het eindigen van zijne fabriek alleen schadeloos te stellen. Men had hem kunnen vragen: hoeveel heeft u het perceel gekost? dat is *f* 26000, want noch de regten van overschrijving, noch de reparatien, welke ten laste van den heer *Roijaards* kwamen, moeten hem door de stad worden gerestitueerd. Ieder weet, dat dit geene kosten zijn, die onder den koopprijs worden gerekend, wanneer men nu den koopprijs vergoedde, dan is de heer *Roijaards* ruimschoots schadeloos gesteld. Wil hij niet, dan moet hij de fabriek voortzetten. De Raad heeft alleen gewild, om zich voor de toekomst niet meer van het gebouw te ontdoen. De onderhandeling over de zaak had daarom niet van de stad, maar van den heer *Roijaards* moeten uitgaan. Als diens fabriek ophoudt, dan houdt ook zijn regt van gebruik op, want op die voorwaarde heeft hij alleen het regt gekregen. Spr. acht de zaak dus wel een onderzoek waardig, en zou daartoe gaarne eene Komm. benoemd zien.

De heer *Voorduin* betreurt het thans in dubbelde mate, dat zijn voorstel niet is aangenomen, om het St. Lukas-bolwerk, tegen eene grondrente, aflosbaar met eene geldsom van *f* 7500, aan den heer *van Kempen* af te staan, en dat daarentegen het voorstel van den heer *Ackersdijck* ingang vond, om dat bol-

werk, zoo als het bebouwd is, van den tegenwoordigen bruiker voor stads rekening over te nemen. Al de bezwaren van financielen aard, al het ongeradene voor eene gemeente om percelen in privaat gebruik in eigendom te hebben, die ter voorgaande vergadering ontwikkeld zijn, doen zich nu voor. De meerderheid heeft toen echter beslist; en voor eene harde noodzakelijkheid moet Spr. bukken; hij kan, zonder op een genomen besluit terug te komen, zijne stem aan het voorstel van Burg en Weths. niet onthouden. Van het ter voorgaande vergadering beslotene, is dat voorstel het onmiddelijk en noodzakelijk gevolg.

De *Voorzitter* herinnert den Raad, dat het bolwerk vroeger aan den heer *Roijaards* p. m. *f* 32,000 heeft gekost, en dat die heer bovendien aan de stad destijds het stuk grond, waar nu de straatkeijen worden nedergelegd, gratis aan de stad heeft afgestaan.

De heer *Voswinkel Dorselen* moet hier bijvoegen, dat onder dien koopprijs van *f* 32,000 begrepen waren, behalve het transport, vele aanwezig zijnde koperen machines.

De heer *v. Hoytema* is het met den heer *Vos* eens. Het grondbeginsel is in het besluit van de vorige vergadering aangenomen. Het regtspunt is dus niet te betwijfelen; zelfs de heer *Voorduin*, die van een tegenovergesteld gevoelen was, heeft het regtspunt niet betwijfeld. Nu heeft de Raad over niets anders te oordeelen, dan over de geldsom. Die som zal moeten worden getaxeerd, en daarna kan men over eene vergoeding spreken. In het amendement van den heer *Ackersdijck* is het ook zoo voorgesteld. Alle koopers van dit perceel hebben op goede trouw hetzelve aanvaard, en het is hun nooit in de gedachte gekomen, dat de stedelijke regering het bepaalde gebruik zou weigeren, en dat de Raad een besluit zou nemen, zooals dat van de vorige vergadering. Daaruit vloeit het groote voordeel voort, dat de stad eenen zoo hoogen prijs niet zal behoeven te geven.

De *Voorzitter* gelooft, dat het den heer *Royaards* geheel onverschillig zal zijn, op welke wijze hij zijn geld bekomt. Dat is meer eene zaak van vorm, die misschien zoodanig kon worden ingekleed, dat de stad minder kosten van overdragt hebbe.

De heer *Ackersdijck* acht het overtollig lange diskussiën te houden over eene zaak, die zoo eenvoudig is. Hij komt op tegen het gezegde van den heer *Voorduin*, namentlijk, dat de Raad niet zou ingezien hebben, wat hij besloot. Wat de Raad besloot wordt duidelijk in het amendement verklaard. Wat de vergoeding betreft, herinnert Spr., dat, ofschoon gesproken was van erfhuur en erfpacht, ook in het verzoek van den heer *van Kempen*, hij het regt van den heer *Royaards* altijd heeft aangezien voor een regt van opstal. Er zijn slechts 2 regten, welke in dezen toepasselijk kunnen zijn, dat van erfpacht of van opstal. Het eerste kan men billijker wijze niet toepassen, want dan zoude alles moeten worden afgebroken: Art. 762 B. W. Als men het regt van opstal toepast, dan is, zoodra de heer *Royaards* met zijne fabriek ophoudt, de stad eigenares, mits zij de waarde van de gebouwen betale, en als men niet meer dan de waarde geeft, dan is men niet bekocht. Deze verandering is altijd in het voordeel van de stad. Zij krijgt de beschikking over den grond, die zij anders niet had. De minderheid der Komm. had voorgesteld, dien voor *f* 5000 aan den heer *van Kempen* af te staan, dat is dus geen *f* 10,000, zoo als door den heer *Voswinkel Dorselen* wordt beweerd. De overeenkomst van den heer *Royaards* met den heer *v. Kempen* kan zeker eenigzins tot rigtsnoer strekken voor de schadevergoeding, maar het is bovendien eene schoone woning, van aanzienlijke waarde en eene fabriek, die de stad, indien zij dit noodig acht, tot magazijnen kan inrigten, waartoe zij thans gebouwen moet huren. Men kan deskundigen vragen, wat die gebouwen waard zijn, en dan zou het Spr. niet bevreemden, dat dezen die waarde op *f* 30000 bragten. De slotsom, zegt Spr. is, dat de stad niets verliest; zij behoudt haren grond en verkrijgt de gebouwen die er op staan, zoo dat de Raad nu slechts te beoordeelen heeft, met hoeveel zij den heer *Roijaards* zal schadeloos stellen.

De heer *v. Lier* heeft nog geen bepaald voorstel hooren doen, wat betreft de waarde der gebouwen in kwestie. Hij wenscht daarom, dat door deskundigen een onderzoek worde in het werk gesteld, en dat ten gevolge van dat onderzoek door Burg. en Weths. een nader voorstel worde gedaan. Hij stelt derhalve voor, om eene Komm. te benoemen, ten einde de waarde van het perceel en den aard en de hoegrootheid der schadeloosstelling te beoordeelen.

De heer *Schuurman* vindt eene som van *f*. 30000 als billijke schadeloosstelling te hoog. Indien men eene fabrieks-nijverheid wil dooden, dan is het eene andere zaak. De heer *van Kempen* zocht een lokaal voor zijne fabriek, om dat hij in het tegenwoordige aan banden is gelegd en geene vrije uitoefening heeft naar den geest des tijds, daarom hechtte hij die waarde aan deze gebouwen; maar wanneer men zegt, er zal geene fabriek meer in geëxserseerd worden, dan kan er alleen sprake zijn van sloopwaarde, en dan moet alleen daarnaar den prijs gerekend worden. — Spr. is het eens met den heer *Voswinkel Dorselen*, dat de stad eene schade zal lijden van *f* 44000, want hij maakt zich sterk, dat de heer *van Kempen* *f* 10000 zoude gegeven hebben voor den eigendom van den grond. — Bij den niet spoedigen loop der zaken kan het nog wel 10 jaar duren, eer de stad aan dien grond eene bestemming geeft, en dan kost die grond met de rente meer dan *f* 50000, terwijl men Wolfenburg, van gelijke uitgestrektheid, voor twee jaren tot *f* 11000 verkoopt. Spr. meent hiertoe niet te mogen medewerken.

De heer *v. Hoytema* wenscht, dat er geene Komm. wordt benoemd, maar dat Burg. en Weths. worden uitgenoodigd een ander voorstel te doen.

Volgens de meening des Voorzitters is de opdragt aan Burg. en Weths. gedaan, volbragt, want dien ten gevolge is door hen nu reeds een voorstel gedaan. Hij vindt er groote moeijelijkheid in, om de zaak nader te laten onderzoeken, want wat wil men bepaald zien? de reëele waarde, de waarde als afbraak, of de waarde om te verhuren? Voor *f*. 30,000 is het nu te krijgen. Mogt men met warmte hebben trachtten aan te voeren, dat die som te hoog is, Burg. en Weths. zijn geheel overtuigd dat de stad geen slechten koop doet. Het is bovendien geen voorstel van Burg. en Weths., het is een voorstel uit den boezem van den Raad komende, een natuurlijk gevolg van het genomen besluit in de vorige vergadering. De Raad verhindert den tegenwoordige gebruiker, om zich op goede voorwaarden van het perceel te ontdoen. Van de moeijelijke positie, waarin de heer *Roijaards* door dat besluit is gekomen, mag de Raad geene partij trekken.

De heer *Voswinkel* zegt dat het toch op de financiele kwestie aankomt, en komt verder op zijne vorige berekening terug, waarbij hij zijne meening te kennen geeft, dat de huur tegen 4 pCt. berekend, minstens *f* 1800 zuiver zou moeten opbrengen, wil de stad geene schade leiden, en daaraan valt niet te denken.

De heer *Voorduin* beaamt in allen deele hetgeen door den Voorzitter zoo krachtig is gezegd: het zou niet eerlijk zijn, anders te handelen, dan het voorstel luidt. Bij de vele berekeningen, hier ter sprake gebragt, voegt Spr. nog eene andere. Zij is deze: De heer *van Kempen* wilde, boven de *f* 30000 die hij aan de heeren *Roijaards en Co.* betalen zou, aan de stad, voor den vrijen eigendom van den grond, betalen *f* 7500, gereedelijk op *f* 10000 te brengen. Het perceel werd dus, vrij van alle lasten, door hem op *f* 40000 geschat. Nu zou de stad het, insgelijks vrij van alle lasten, bekomen voor *f* 30000, en dus eigentlijk *f* 22500 of *f* 20000 geven voor hetzelfde wat de heer *van Kempen* met *f* 30000 aan de heeren *Roijaards en Co.* wenschte te betalen. De som komt Spr. dus, vooral in den geest van het gesprokene door den heer *Ackersdijck*, gansch niet overdreven voor.

De heer *v. Hoytema* wenscht eerst de som te bepalen en dan nader over den vorm van het raadsbesluit te spreken. Spr. hecht veel aan den vorm; hij wenschte daarom bepaald te hebben, dat men eerst den opstal takseert, en daarna de schadeloosstelling vaststelde.

De *Voorzitter* hecht minder aan den vorm, maar meer aan het hoofddenkbeeld, namelijk de som. Indien men de som goedvindt, over den vorm zal men het dan wel met den heer *Roijaards* eens worden; wil men eene lagere som, dan zal men voortshands onder geenen vorm met den heer *Roijaards* tot eenig kontrakt kunnen komen.

De heer *van Lier* erkent, dat de taak der Komm. niet zeer gemakkelijk zal zijn, doch zij is niet onuitvoerbaar. Zoolang er geen kwantum door deskundigen is gekonstateerd, vindt Spr. er groot bezwaar in, om het cijfer toe te staan. Hij gelooft, dat de Raad alvorens meerdere kennis van zaken moet hebben, en persisteert daarom bij zijn gedane voorstel. Wanneer echter Burg. en Weths. met deskundigen over de zaak willen raadplegen, dan zal hij gaarne zijn voorstel intrekken.

De *Voorzitter* zegt, dat het cijfer niet uit de lucht is gegrepen, maar voortspruit uit de overeenkomst tusschen des heeren *Roijaards* en *v. Kempen* aangegaan. Dat de stad geen te hooge som geeft, blijkt daaruit, dat de heer *v. Kempen*, die immers *f* 30000 over had voor de gebouwen en ongeveer *f* 10,000 voor den grond, misschien morgen *f* 40000 voor het perceel zal bieden. En wilde men het bolwerk eenmaal houden voor uitbreiding aan het ziekenhuis, dan zou men zich te laat beklagen deze gunstige gelegenheid, om het vrije gebruik van den grond te erlangen, te hebben laten voorbijgaan.

De heer *Voswinkel* zegt, dat men vroeger wel eene Komm. benoemd heeft tot onderzoek van de rekwesten van den heer *van Kempen*, waarom zou men dan voor deze zaak geene Komm. van onderzoek instellen? Indien de heer *Roijaards* schade lijdt, dan kan de Raad het niet helpen, hij zal het zich zelven te wijten hebben; doch men meene niet, dat de bedoeling des Sprs. is, om zich in de gegeven omstandigheden tegen een billijk vergelijk te verzetten, doch aan deze voordragt mag hij zijne stem niet geven.

De heer *v. d. Heuvel* zegt, dat eerst, nadat het voorstel van Burg. en Weths. afgestemd is, eene Komm. zoude behooren benoemd te worden; want dat anders in de daad aan deze Komm. zoude opgedragen worden te onderzoeken de voordragt, welke Burg. en Weths. als het ware als Komm. van den Raad hebben in het midden gebragt, hetgeen geen voeg zoude hebben.

De *Voorzitter* wijst er op, dat de zaak der *f* 30,000 het hoofdpunt blijft; de Komm. zou alleen moeten onderzoeken, in hoe verre die al of niet is aan te nemen. Spr. is niet tegen die Komm., doch wanneer die strekken moet als een wapen in de handen der minderheid, om de uitvoering van het besluit der meerderheid te belemmeren, dan moet hij er zich tegen verklaren. Spr. kan zulke pogingen geenszins goedkeuren.

De heer *v. Lier* heeft zijn voorstel niet gedaan, met het doel, om belemmeringen in den weg te leggen, maar eenig en alleen, om langs een zoo veel mogelijk zekeren weg tot de kennis van het juiste cijfer te geraken.

In omvraag wordt het voorstel van den heer *v. Lier* met 11 tegen 9 stemmen verworpen. — Vóór stemden de heeren *Schuurman*, *v. Lier*, *Voswinkel*, *Visscher*, *Schuller*, *v. Beest*, *de Vos*, *Jongeneel* en *v. Veersen*.

Het eerste gedeelte van het voorstel van Burg. en Weths., om aan den heer *Roijaards* eene som van *f* 30,000 uit te keeren, ter zake van den algeheelen afstand zijner regten op het Lucasbolwerk, wordt met 13 tegen 7 stemmen aangenomen. — Tegen de heeren *de Vos*, *Jongeneel*, *v. Veersen*, *Schuurman*, *v. Lier*, *Voswinkel Dorselen* en *v. Beest*.

Burg. en Weth. wordt nu opgedragen, om, wat den vorm betreft, een nader voorstel deswege aan den Raad te doen.

Aan de orde is het voorstel van Burg. en Weth., om een pensioen van *f* 1000 te verleenen aan den heer *van Hees*, griffier van den burgerlijken stand.

De heer *Schuurman* meent, dat het pensioneeren fakto is aangenomen. Niemand heeft dan voorzeker meer aanspraak op pensioen dan de grijze dienaar, de trouwe ambtenaar, de heer *van Hees*, na zestigjarigen arbeid; maar waarom is die som niet hooger, waarom niet lager gesteld, hier bestaan geene regelen, het is dus naar willekeur. Heden worden de verdiensten erkend, morgen miskend; het is daarom, dat hij wenscht dat een reglement op de pensioenen worde voorgedragen en waarop hij blijft aandringen, terwijl hij zich gaarne met deze voordragt zal vereenigen.

De heer *v. d. Heuvel* meent, dat er *facto* nimmer is aangenomen, om aan alle ambtenaren pensioen te verleenen, maar dat hij tot het verleenen van dit pensioen gaarne zijne stem geeft.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat wanneer een verdienstelijk ambtenaar gedurende zoo vele jaren aan de stad gewigtige diensten bewezen heeft, een pensioen geene gunst is, maar eene schuld, die de stad betaalt; eene belooning voor hetgeen de ambtenaar verrigt heeft. Spr. dringt bij deze gelegenheid er op aan, dat toch eenmaal worde bepaald, welke ambtenaren door Burg. en Weth. en welke door den Raad voortaan zullen benoemd worden. Reeds tweemalen is die zaak door Kommissien behandeld, en nog steeds liggen die rapporten ter griffie.

De *Voorzitter* wenscht niets liever dan dat de wijze der benoeming van ambtenaren worde geregeld. In *casu* kan het ontbreken dier regeling echter geen bezwaar opleveren, vermits de ambtenaren ter Sekretarie volgens de wet door Burg. en Weths. worden benoemd. Het voorgestelde cijfer van *f* 1000 is volstrekt niet uit de lucht gegrepen; het is de som van het traktement, dat de heer *v. Hees* geniet.

Nadat nog de heeren *Ackerdijck*, *de Vos* en *v. d. Heuvel* over de algemeene kwestie van de benoeming van ambtenaren het woord hadden gevoerd, werd het voorstel van Burg. en Weth. met algemeene stemmen aangenomen.

Aan de orde van behandeling is thans het voorstel van Burg. en Weth., om magtiging te vragen, ten einde in overleg te treden over de oprigting van een beurtveer van Utrecht op Tiel, en tevens een dergelijk voorstel betreffende een marktveer van Vinkeveen op Utrecht. — Beide voorstellen worden zonder omvraag aangenomen.

(*Vervolg in een volgend Bijvoegsel*)

Utrecht, bij L. E. BOSCH en COMP.